

19. Економічний аналіз показників прибутковості підприємства

Богдана Бусленко, Ірина Новойтенко

Національний університет харчових технологій, Київ, Україна

Вступ. За обсягом валової продукції у структурі харчової індустрії плодоовочеві консервні виробництва посідають вагоме місце. Проте для підприємств галузі характерним є падіння обсягів виробництва основних продуктів у 2008-2012 рр., що ставить під загрозу прибутковість діяльності у 2014 р.

Матеріали і методи. Статистична звітність ПАТ "Білоцерківський консервний завод".

Результати. Серед характерних рис сучасної консервної промисловості України можна виділити наступні: 1) тяжіння розміщення виробництва до сировинної бази; 2) посилення концентрації ринку (зростання частки підприємств-лідерів); 3) значна зношеність основних засобів (на деяких підприємствах досяг 70-80%); 4) висока плінність кадрів, у зв'язку з сезонним характером виробництва; 5) низький рівень інноваційної діяльності в галузі.

На прибутковість діяльності підприємств галузі мають вплив зниження обсягів виробництва й реалізації та неефективне використання виробничих ресурсів: зниження віддачі основних засобів, сповільнення оборотності оборотних активів, зниження продуктивності праці. Серед інших проблем – низька фінансова стабільність підприємств, неефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, зношеність основних засобів, сировинна проблема.

Прибутковість підприємства є одним із найголовніших показників, що відображають фінансовий стан підприємства та визначають мету підприємницької діяльності. Аналіз показників прибутковості ПАТ "Білоцерківський консервний завод" за 2010–2012 роки засвідчив про підвищення прибутковості діяльності у 2012 р. та засвідчив про її збитковий характер у 2010 р.

Таблиця 1

Аналіз динаміки показників прибутковості ПАТ «Білоцерківський консервний завод» за період 2010-2012 років

Показник	Роки			Відхилення 2012р. до 2011р.	
	2010	2011	2012	+, -	%
1. Абсолютні					
1.1. Чистий прибуток, тис. грн.	-3203	199	324	125	162,8
1.2. Валовий прибуток, тис. грн.	1296	3109	3146	37	101,2
1.3. Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	-1467	574	862	288	150,2
1.4. Маржинальний прибуток, тис. грн.	1296	3109	3146	37	101,2
2. Відносні					
2.1. Рентабельність продукції, %	-	5,59	7,03	1,44	125,8
2.2. Рентабельність за валовим прибутком, %	7,19	20,45	20,15	-0,3	98,5
2.3. Рентабельність за чистим прибутком, %	-	1,31	2,08	0,77	158,8
2.4. Рентабельність активів, %	-	1,49	1,95	0,46	130,9
2.5. Рентабельність за прибутком від операційної діяльності, %	-	3,77	5,52	1,75	146,4

У 2012 році, порівняно з попереднім 2011 р., чистий прибуток зріс на 125 тис. грн. і у 2012 році становив 324 тис. грн. У 2010 році завод отримав збитки в розмірі 3203 тис. грн., що було пов'язано з високою собівартістю виготовленої продукції та значними операційними витратами. Валовий прибуток має тенденцію до зростання, у 2012 році даний показник зріс на 1850 тис. грн., порівняно з 2010, або на 142,7 %. Найбільший рівень прибутку від операційної діяльності підприємство отримало у 2012 році, що на 288 тис. грн. більше, порівняно з 2011.

Провівши аналіз показників прибутковості на ПАТ "Білоцерківський консервний завод" приходимо до висновку, що рентабельність продукції має значну тенденцію до зростання в аналізованому періоді, і у 2012 році становила 7,03 %. Цей показник показує, що підприємство отримує 7 копійок прибутку з кожної гривні, витраченої на виробництво. Щодо рентабельності, визначеної за валовим прибутком, то в порівнянні з 2010 роком даний показник значно зріс, і у 2011-2012рр. залишався на рівні 20%. Оскільки рентабельність реалізації за валовим прибутком в динаміці не змінюється, а за операційним – зростає (у 2012 році, порівняно з 2011, на 46,4%), приходимо до висновку, що це обумовлено зменшенням адміністративних витрат та витрат на збут.

Висновки. Для забезпечення зростання прибутку як основного фінансового результату діяльності підприємства пропонується: збільшення експорту в Німеччину, Росію, США та Канаду за рахунок налагодження ділових зв'язків із зацікавленими сторонами; пошук нових партнерів в країнах Прибалтики; відновлення співпраці з великими торговими мережами в Україні, наприклад METRO Cash&Carry, Ашан, Екомаркет, Сільпо, що дозволить збільшити обсяги реалізації та зменшити витрати на збут; залучення інвестицій на оновлення та модернізацію виробничого обладнання, освоєння прогресивних технологій, що дозволить знизити собівартість продукції та підвищити її якість; введення в асортимент продукції, що може виготовлятися в зимово-весняний період, що дозволить уникнути простоїв підприємства в цей період.

Література

1. Обушак Т.А. Сутність фінансового стану підприємства / Т.А. Обушак // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — № 9. — С. 92 – 100.
2. Пігуль Н.Г. Управління прибутком підприємства/Н.Г. Пігуль // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. — 2010. — № 28.– с. 125 – 132.